

Sertificēta sēkla – tas ir svarīgi (jeb – jaunā gada apņemšanās)

Agronomiskajās pamatzināšanās ir ielikta patiesība par sēklas un šķirnes nozīmi augstu ražu ieguvē. Nevieni to neapšaubā, tikai, citējot kādu zemnieku: „Interpretējam katrs pēc savām vajadzībām.”

Gribu parunāt par šīm dažādajām interpretācijām. Klasiskajā un, manuprāt, vienīgajā izpratnē **sēkla** ir lauksaimniecības kultūraugu pavairošanas materiāls, ko paredzēts izmantot sējai un kam piemīt šķirnei raksturīgās īpašības, ko garantē Latvijas likumdošanā reglamentētā sēklu kontrole.

Mūsdienu interesantajā lauksaimniecībā figurē termins **dīgstoši kodināti graudi**. Daudzi zemkopji šos graudus, gribētos domāt, kļūdaini, sauc par sēklu! Ar šādiem **graudiem** tiek apsēta lielākā daļa lauku.

Komercsēkla – šādā smalkā vārdā nosauc kodinātus graudus, kam pārbaudīta dīgstspēja, kas safasēti maisos ar norādi par audzētāju vai ar zemnieku saimniecības nosaukumu. Šāds **sēklas materiāls** daudziem pircējiem pat nerada aizdomas, ka patiesībā ir, maigi sakot, **nenopietns** pirkums!

Kad agronoms kopā ar zemnieku saimniecību domā par sēklas materiāla un šķirnes izvēli, priekšplānā ir parametri – augstas ražas, ziemcietība, ražas kvalitatīvie rādītāji (līpekļis, olbaltums), veldres noturība un vēl vesela virkne šķirnē iestrādātu labu īpašību. Taču jāzina, **ka tikai sertificēta sēkla ir šķirnei atbilstoša sēkla!** Nevienš cits interpretācijas nosaukums negarantē, ka iesētais atbildīs izvēlētajai šķirnei aprakstam.

Lai izaudzētu augstas ražas konkrētam realizācijas mērķim, svarīgas ir šķirnes ģenētiskās īpašības. Tās plus laba agrotehnika ir pamats, kas ļauj sasniegt vēlamo rezultātu. Ja saimniecībā ir iespēja sagatavot labu sēklas materiālu, tad labas agronomiskas prakses robežās nav nepieciešams simtprocentīgi visu lauku katru

gadu apsēt ar sertificētu sēklu, tomēr ¼ sēklas materiāla ir jāatjauno regulāri. Tas gan ir labi tikai tad, ja sēklu saimniecībā iespējams labi sagatavot.

Ikviens saimnieks sarunās māj ar galvu un saka, ka šīs agronomiskās ābece patiesības saprot. Tad kur paliek sapratne, kad notiek sēklas pirkšana?

Ir saimniecības, kuras apzinās savas iespējas agrotehnikā, savu lauku iestrādes līmeni un izvēlas sertificēto dažādu kultūraugu sēklu tikai labiem laukiem, no kuriem būs atbilstoša atdeve. Ir saimniecības, kuras katru gadu izvēlas kādai konkrētai šķirnei labu sertificētu sēklu un sēj to labos laukos, un tā katru gadu.

Ir saimniecības, kuras sertificētu sēklu nopērk tikai reizēm, gadījuma pēc, kāds pārdevējs pārliecināja, kaimiņš ieteica vai arī citu nevarēja dabūt! Ir saimniecības, kuras sertificēto sēklu nepērk nemaz. Sēj tikai minētās interpretācijas.

Kurš ir ieguvējs, kurš zaudētājs? Īstermiņa ieguvumi un ilgtermiņa zaudējumi?

Noteikti nebūs vienas pareizas atbildes, tomēr, liekot plusus un mīnus, atbilde būs rokā.

Sertificētās sēklas:

- + šķirne ir skaidri zināma,
- + garantēta tīrība no citu šķirņu piemaisījumiem,
- + pārbaudīta dīgstspēja,
- + garantēti labāka veselība,
- + tīras no nezāļu sēklām,
- + tīras no karantīnas nezālēm un slimību ierosinātājiem,
- + stingri ierobežota citu kultūraugu sēklu klātbūtne,
- + sēklas ir izlīdzinātas,
- + ražas garantē atbilstoši šķirnei,
- salīdzinoši dārgas.

Vienkārši dīgstoši graudi:

- + liels piedāvājums,
- + lēta cena,
- nevar garantēt šķirnes tīrību,
- nevar garantēt karantīnas nezāļu piemaisījumus,

– nevar garantēt graudu veselīgumu.

Esam ieguvuši atbildi – vairāk plusu ir sertificētai sēklai. Tomēr pēc pārdotās sertificētās sēklas daudzuma tā nešķiet. Vai vaina ir tikai cenā? Vai vainīgs informācijas trūkums vai nespēja šos plusus pārvērst naudas izteiksmē – latos? Ikdienā, sarunājoties ar lauksaimniekiem, vienmēr tiek minēts tikai viens – cena.

Saprotu zemnieku saimniecības, kuras izaudzē graudus, tos nokodina un pārdod kaimiņiem, cena lēta, kaimiņu pazīstu, kāpēc nenopirkt! Nesaprotu situāciju, kad šādus pārtikas graudus kodina, fasē firmas un kooperatīvi, kuru speciālisti vārdos un savās mājas lapās apliecina sertificētas sēklas lielo nozīmi. Izskatās, ka joprojām dzīvs ir vecais sakāmvārds – klausies manos vārdos, neskaties uz mani darbiem.

Labā agronomiska prakse dod labus rezultātus ilgtermiņā, par to var pārliecināties, vērtējot dažu saimniecību darbu daudzu gadu garumā. Kāpēc labiem piemēriem ir maz sekotāju?

Samazinoties sertificētas sēklas pieprasījumam tirgū un sēklaudzēšanas apjomam Latvijā, paši lauksaimnieki samazina savu konkurētspēju Eiropas graudu tirgū. Pašlaik vēl dzīvojam eiforijā par šī gada lielajām ražām, bet vai tā būs ilgstoši? Vai, nenovērtējot agronomiskās pamatprasības, mēs nezāgējam zaru, uz kura paši sēžam, vai ilgi varēsim atļauties pīrkt lēti un dzīvot zaļi?

Mans ieteikums sēklaudzētājiem un agronomiem – lielāku izpratni par sertificētu sēklu, ka bez tās pie augstas ražas netikt!